

Minä, me, tunteet ja turvallisuus –tehtävivihkojen käyttö ryhmässä

Minä, me, tunteet ja turvallisuus –materiaaliin kuuluu itsetuntoa, tunteita ja sosiaalisia suhteita käsittelevä Minun elämäni vihko ja useita pienempiä tehtävivihkoja suppeammista aiheista kuten erosta, surusta ja pelosta. Vihkot on suunniteltu käytettäväksi ensisijaisesti sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan yksilötyöskentelyssä, jolloin lapsi saa omaan tahtiinsa vuorovaikutteisen ja toiminnallisen työskentelyn avulla tutkia ajatuksiaan omasta elämästään. Vihkoja on mahdollista käyttää myös lapsiryhmien työskentelyssä siten, että jokaisella ryhmän jäsenellä on oma vihkonsa. Vihkoihin liittyvässä Ohjaajan oppaassa on ideoita myös ryhmäsovelluksiin.

Vihkoja ryhmässä käytettäessä haasteena on se, että lapset työskentelevät eri tahtiin. Ryhmässä onkin hyvä olla vihkojen lisäksi muutakin tekemistä, kuten vapaata piirtämistä ja pelailua, jotta enemmän aikaa tarvitsevat ryhmäläiset saavat tehdä tehtävän rauhassa. Ryhmää suunniteltaessa on hyvä pohtia ryhmään tulevien lasten tapaa ja tahtia työskennellä, jotta rauhallisille ja vauhdikkaille voidaan tarvittaessa järjestää omat ryhmänsä.

Vihkojen avulla voi suunnitella ryhmän kokoontumiset siten, että jokaisella kerralla tehdään yksi tehtävä ja näin edetään vihkon loppuun asti. Ensimmäisellä kerralla tai jos lapsella jää tehtävän tekemisen jälkeen aikaa, voi hän tehdä vihkon kanteen kansikuvan. Jos ryhmätapaamiset etenevät vihkon tehtävien mukaan, on tyhjä vihko hyvä väline kertoa lapsille ja heidän vanhemmilleen siitä, mitä ryhmässä tullaan tekemään. Ryhmän alkaessa jokainen osallistuja saa oman vihkonsa. Vihko voidaan käydä ensimmäisellä kokoontumisella yhteisesti läpi, jotta lapset tietävät, millaisia tehtäviä siinä on. Vihkoja ei kannata antaa lasten mukaan ennen kuin ryhmä on päättynyt, jotta lapset eivät tee tehtäviä kotona, vaan ne jäävät ryhmässä ja ohjautusti tehtäviksi. Lapsille on hyvä kertoa, että vihkoja säilytetään luottamuksellisesti ja jokainen saa ryhmän päätyttyä vihkonsa omaksi. Ryhmän aluksi kannattaa käydä läpi myös lapsilähtöisyyden ja vapaan ilmaisun periaatteet, etteivät lapset miellä vihkoja koulutehtävien kaltaisiksi suorituksiksi, joissa on oikeat vastaukset. Myös käytettävissä olevat askarteluvälineet on hyvä esitellä ensimmäisellä kerralla, jotta lasten on helpompi jatkossa löytää erilaisia tapoja toteuttaa tehtäviä.

Ryhmässä työskenneltäessä, kuten yksilötyöskentelyssäkin, tapaamisen alussa on hyvä varata aikaa jokaisen läsnä olevan lapsen kuulumisille. Näin syntyy tilaisuus opetella kuuntelua, kertomista ja aikuisten huomion jakamista. Vihkotehtävän tekemisen jälkeen olisi hyvä olla myös hieman aikaa sille, että jokainen voi esitellä tekemänsä tehtävän toisille ja kertoa siitä jotakin tai ainakin näyttää tekemänsä kuvan toisille. Näin lasten välinen myötätunto ja tuki pääsee esille ja lapset saavat toisiltaan ideoita asioiden ilmaisemiseen eri tavoin.

Sen sijaan, että jokaisella ryhmäläisellä on oma vihko, voidaan ryhmä toteuttaa myös niin, että tehtävät tehdään yhteisille, suurille papereille. Tällöin on huolehdittava siitä, että jokaisen lapsen ääni tulee kuuluville. Tämä menetelmä sopiikin parhaiten toisensa hyvin tuntevien lasten työskentelytavaksi. Ryhmäkerat voidaan suunnitella myös niin, että tehtävät tehdään ensin omaan vihkoon ja seuraavalla kerralla sama tehtävä toistetaan suurelle paperille ryhmän yhteisenä työnä.

